



แผนการใช้ที่ดิน

ตำบลนาโป่ง อำเภอลำป่าง จังหวัดลำปาง



สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2567

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง

อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและการเกษตร แห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nation : FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อม แห่งสหประชาชาติ (United Nation Environment Programme : UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่เป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ร่วมกับกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง

กันยายน 2567



สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ค
สารบัญรูป	ง
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4



สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1	หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2	พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3	ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน	
6.1	การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2	แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1	ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2	กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3	กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-4
7.4	ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-5
เอกสารอ้างอิง		8-1



สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอลำปาง จังหวัดตาก	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	2-5
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง ปี 2566	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	3-4
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่งอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปงบประมาณ 2568-2572	7-7
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-14
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ โครงการนาร่องตำบลเมืองปาน อำเภอลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-16



สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	2-2
2-2	สมุดของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดตาก	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	2-8
2-4	สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง ปี 2566	2-10
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2565	2-11
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	3-6
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง	6-7



บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุทธศาสตร์แผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทรัพยากร ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะกรรมการวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

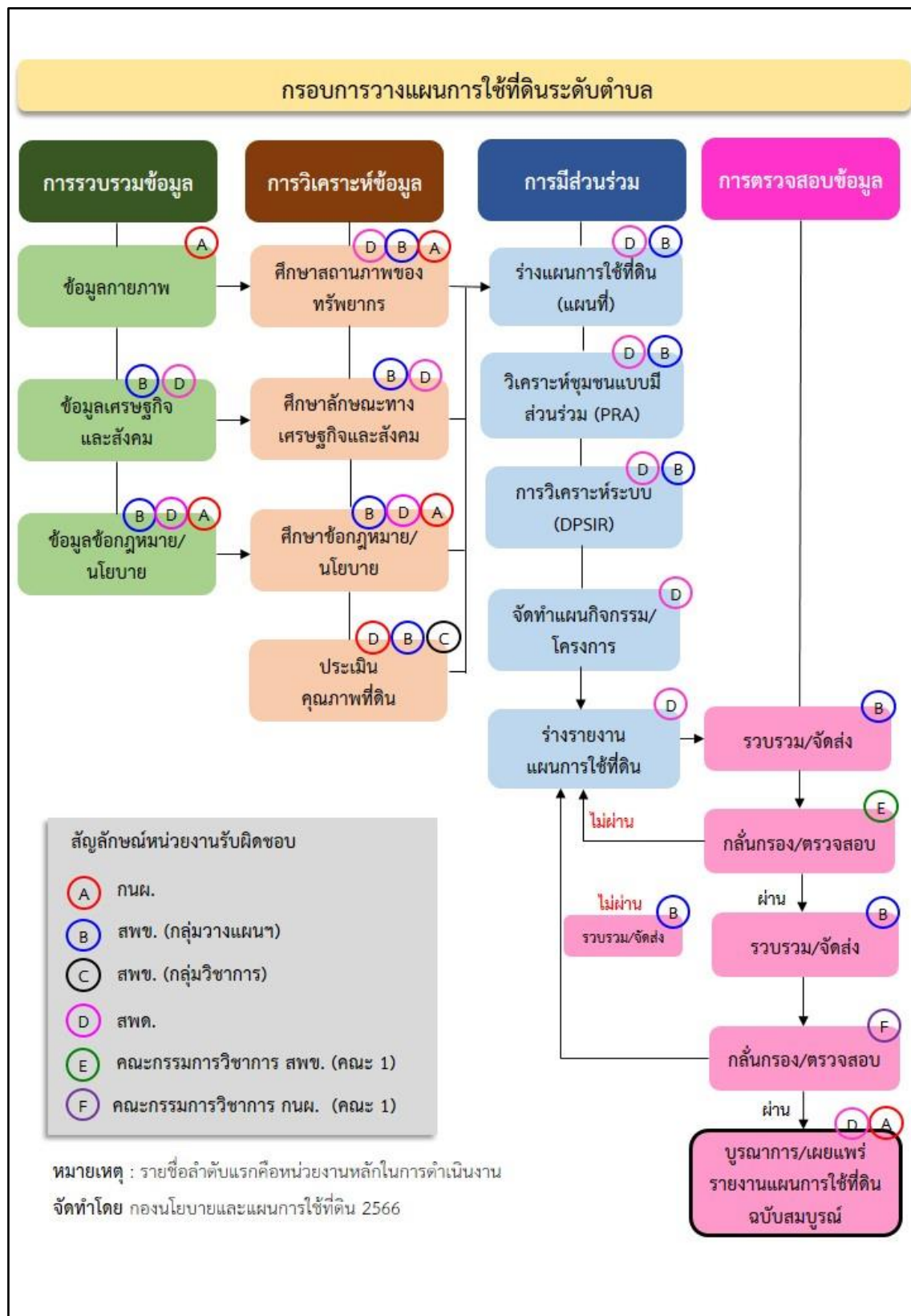
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“ชุมชนแห่งการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสังคมที่เข้มแข็ง ภายใต้วิถีแบบพอเพียง” (องค์การบริหารส่วนตำบลนาโป่ง, 2567)



รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล



บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอลำปาง มีพื้นที่ประมาณ 152.73 ตารางกิโลเมตร หรือ 95,454 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลวังทอง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลปงตอน อำเภอลำปาง ตำบลนาแก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านร้อง ตำบลปงเตา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลร่องเคาะ อำเภอลำปาง ตำบลแม่สุก อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

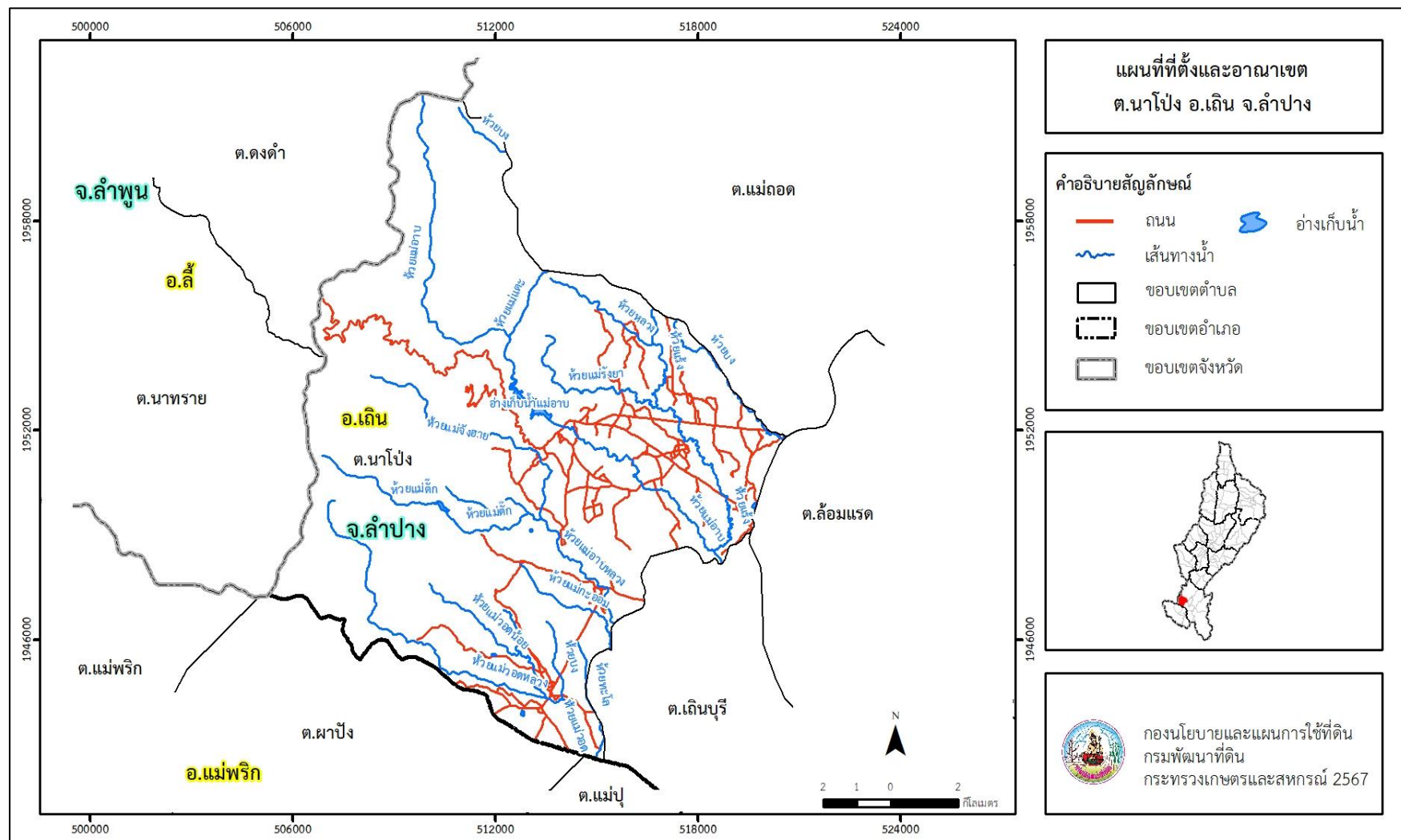
หมู่ที่ 1 บ้านสันหลวง	หมู่ที่ 7 บ้านนาเบี้ย
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยแก้ว	หมู่ที่ 8 บ้านสันป่าจี้
หมู่ที่ 3 บ้านปากกอง	หมู่ที่ 9 บ้านห้วยเกียง
หมู่ที่ 4 บ้านหนองห้า	หมู่ที่ 10 บ้านนาเบี้ยหลวง
หมู่ที่ 5 บ้านสันป่าหนาด	หมู่ที่ 11 บ้านห้วยโจ้
หมู่ที่ 6 บ้านนาโป่ง	หมู่ที่ 12 บ้านปากกองตะวันออก

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ที่มีความสูงประมาณ 200-800 เมตร จากระดับทะเลปานกลาง มีลำน้ำ ลำห้วย ไหลผ่านที่สำคัญ เช่น ห้วยทะเล ห้วยบง ห้วยแม่จาง ห้วยแม่ตึก ห้วยแม่อด ห้วยแม่ตะ และ ห้วยหลวง ห้วยแม่อาบ



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำป่าง จังหวัดลำปาง



รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาโป่ง อำเภอลำป่าง จังหวัดลำปาง



2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 พบว่า ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.0 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 17.8 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,101.9 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 106 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายนมีปริมาณฝน 242.5 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 16 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETo) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)



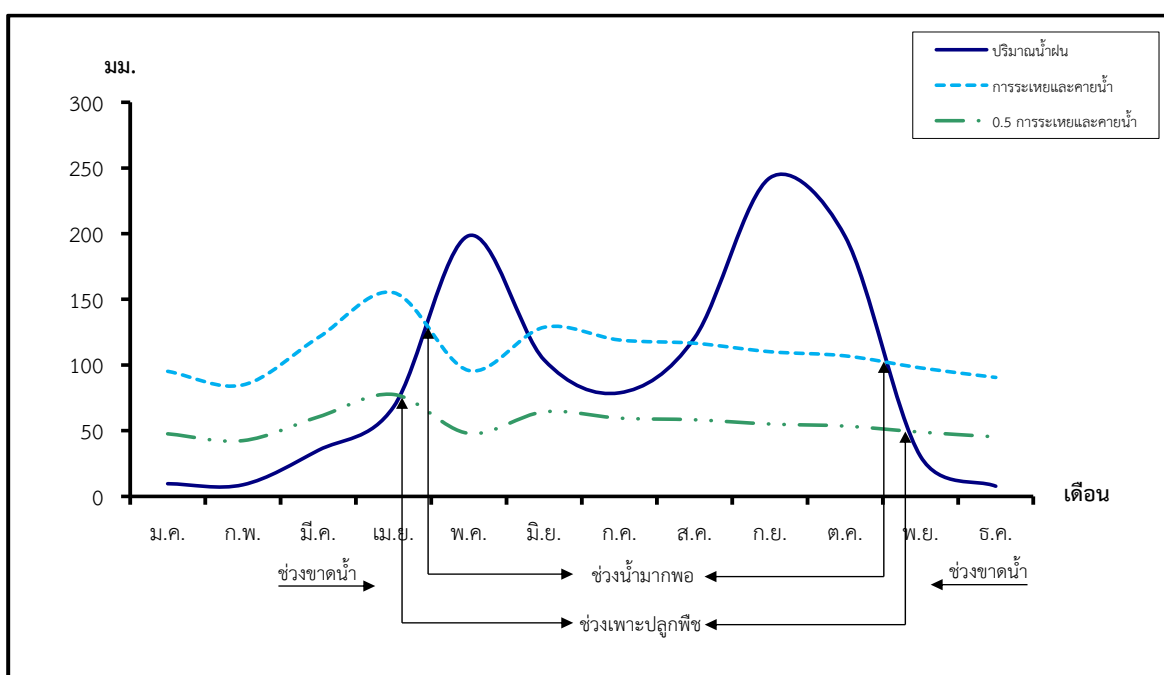
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	17.8	31.9	23.8	70.0	9.6	1.4	95.2	9.5
ก.พ.	19.7	34.8	26.6	60.0	8.8	1.4	84.8	8.7
มี.ค.	23.1	37.2	29.7	55.0	35.0	3.8	120.9	33.0
เม.ย.	25.2	38.0	30.9	60.0	68.1	5.9	155.1	60.7
พ.ค.	25.2	35.6	29.6	71.0	198.5	13.4	95.8	135.5
มิ.ย.	25.0	33.9	28.8	74.0	103.9	14.2	128.7	86.6
ก.ค.	24.8	33.3	28.5	74.0	78.8	14.3	119.0	68.9
ส.ค.	24.5	32.9	28.1	76.0	120.7	15.9	116.6	97.4
ก.ย.	23.9	32.9	27.7	80.0	242.5	16.3	110.1	148.4
ต.ค.	22.8	32.3	26.7	83.0	197.8	13.9	107.0	135.2
พ.ย.	20.8	31.9	25.4	80.0	30.5	4.5	97.8	29.0
ธ.ค.	18.1	30.7	23.4	76.0	7.7	1.4	90.5	7.6
เฉลี่ย	22.6	33.8	27.4	71.6	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,101.9	106.4	1,321.5	820.5

หมายเหตุ: ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)



รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดตาก



2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่า สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,219 ไร่ หรือร้อยละ 2.33 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 18,981 ไร่ หรือร้อยละ 19.88 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 11,499 ไร่ หรือร้อยละ 12.04 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาร้าง
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,732 ไร่ หรือร้อยละ 1.82 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด ไร่ร้าง
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 5,444 ไร่ หรือร้อยละ 5.70 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยางพารา สัก ยูคาลิปตัส
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 305 ไร่ หรือร้อยละ 0.32 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ลำไย มะขาม มะม่วง
- 5) พืชหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 1 ไร่ ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสุกร

2.5.3 พื้นที่ป่า มีเนื้อที่ 72,886 ไร่ หรือร้อยละ 76.36 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 718 ไร่ หรือร้อยละ 0.74 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 650 ไร่ หรือร้อยละ 0.69 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ บ่อดิน พืชหญ้าธรรมชาติ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,219	2.33
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,944	2.04
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	115	0.12
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	134	0.14
U603	สุสาน ป่าช้า	26	0.03
A	พื้นที่เกษตรกรรม	18,981	19.88
A100	นาร้าง	70	0.07
A101	นาข้าว	11,429	11.97
A200	ไร่ร้าง	48	0.05
A202	ข้าวโพด	587	0.62
A204	มันสำปะหลัง	1,065	1.12
A205/A413	สับปะรด/ลำไย	10	0.01



ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A210	ถั่วลิสง	22	0.02
A301	ไม้ยืนต้นผสม	2	-
A302	ยางพารา	3,387	3.55
A302/A305	ยางพารา/สัก	23	0.02
A304	ยูคาลิปตัส	183	0.19
A305	สัก	1,615	1.69
A305/A407	สัก/มะม่วง	35	0.04
A305/A412	สัก/มะขาม	8	0.01
A305/A413	สัก/ลำไย	22	0.02
A318	จามจุรี	164	0.17
A323/A407	ตะกู/มะม่วง	5	0.01
A401	ไม้ผลผสม	24	0.03
A407	มะม่วง	43	0.05
A407/A412	มะม่วง/มะขาม	41	0.04
A412	มะขาม	61	0.06
A413	ลำไย	127	0.13
A417	กระท้อน	9	0.01
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	1	-
F	พื้นที่ป่าไม้	72,886	76.36
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	438	0.46
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	18	0.02
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	72,430	75.88
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	650	0.69
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	55	0.06
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	378	0.40
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	9	0.01
M304	บ่อดิน	179	0.19
M405	พื้นที่ถม	27	0.03
M701	ที่ทิ้งขยะ	2	-



ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

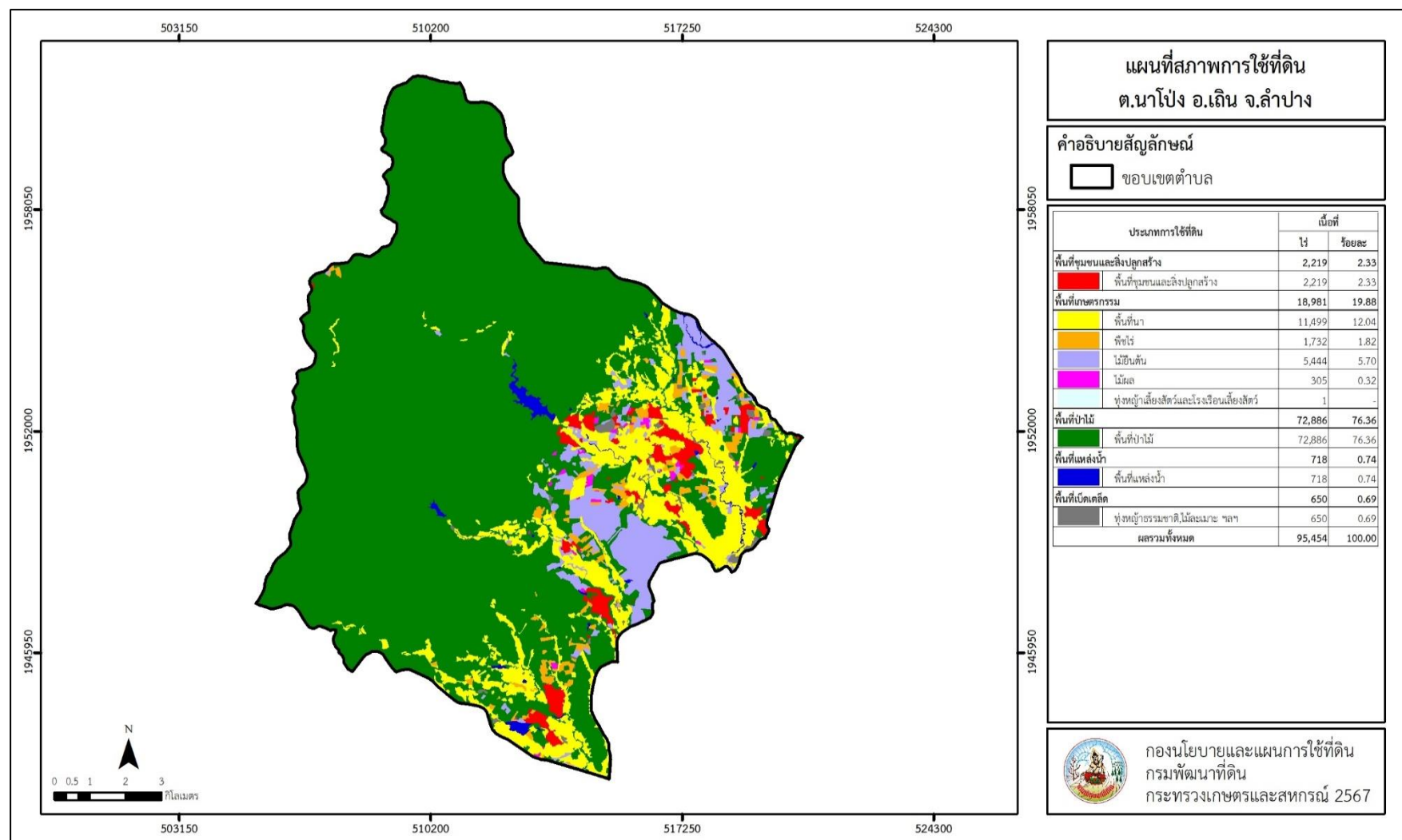
หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	718	0.74
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	98	0.10
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	97	0.10
W201	อ่างเก็บน้ำ	453	0.47
W202	บ่อน้ำในไร่นา	70	0.07
ผลรวมทั้งหมด		95,454	100.00

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2567)

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาโป่ง มีประชากรรวม 5,301 คน แยกเป็นชาย 2,643 คน เป็นหญิง 2,658 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 35 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,811 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,194 ครัวเรือน หรือร้อยละ 65.93 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 617 ครัวเรือน หรือร้อยละ 34.07 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนาโป่ง	1,811	2,643	2,658	5,301
หมู่ที่ 0 นาโป่ง	1	0	0	0
หมู่ที่ 1 สันหลวง	195	272	288	560
หมู่ที่ 2 ห้วยแก้ว	220	312	326	638
หมู่ที่ 3 ปากกอง	127	147	146	293
หมู่ที่ 4 หนองห้า	89	128	124	252
หมู่ที่ 5 สันป่าหนาด	86	114	114	228
หมู่ที่ 6 นาโป่ง	236	324	342	666
หมู่ที่ 7 นาเบี้ย	150	229	254	483
หมู่ที่ 8 สันป่าจี้	117	183	159	342
หมู่ที่ 9 ห้วยเกียง	80	157	136	293
หมู่ที่ 10 นาเบี้ยหลวง	180	298	293	591
หมู่ที่ 11 ห้วยโจ้	205	305	284	589
หมู่ที่ 12 ปากกองตะวันออก	125	174	192	366

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

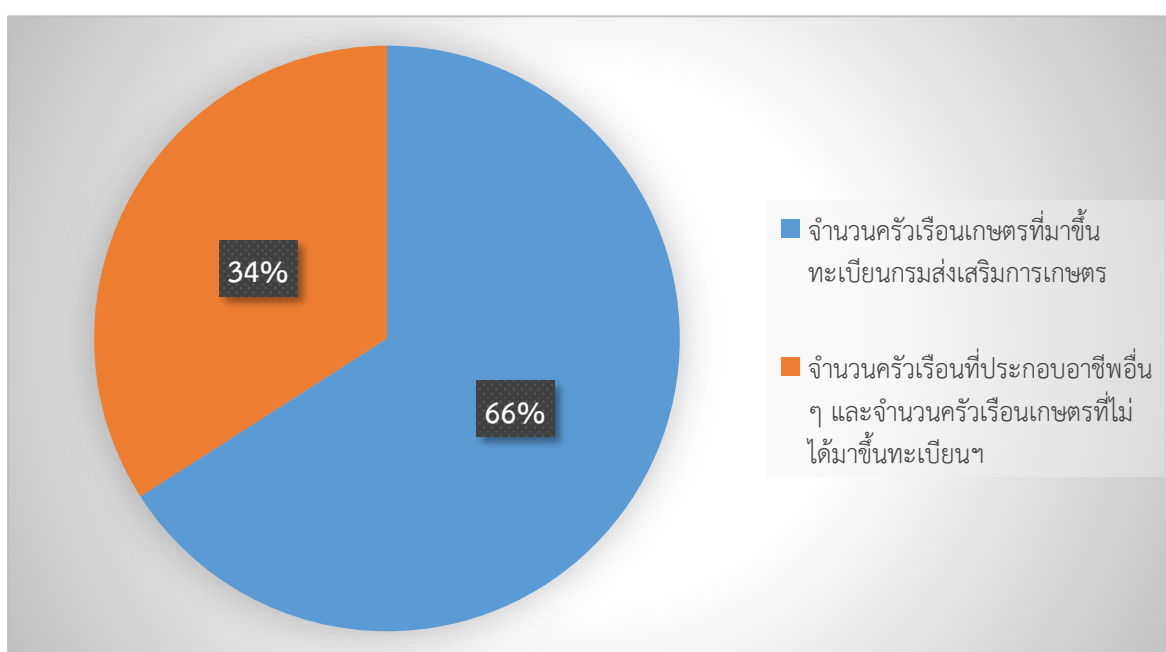


ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,811	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	1,194	65.93
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	617	34.07

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)



รูปที่ 2.4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2566

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 95,454 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,811 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 52.71 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบลมีเนื้อที่เกษตรกรรม 18,981 ไร่ หรือร้อยละ 19.88 ของเนื้อที่ตำบล และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 15.90 ไร่

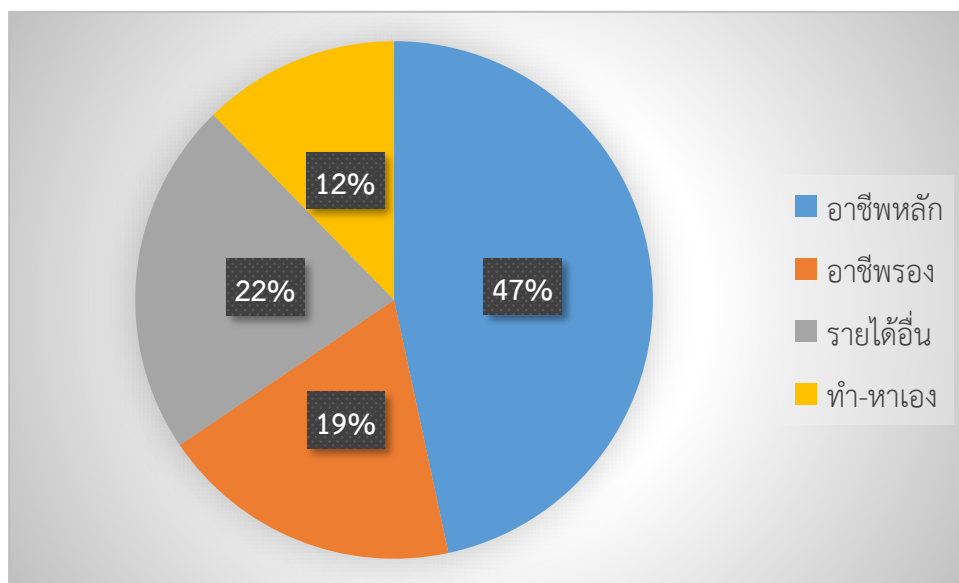
2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ปลูกไม้ยืนต้น และปลูกพืชไร่ โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,194 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ยางพารา และมันสำปะหลัง เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน



2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2567 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย ปีละ 146,921.48 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ย ปีละ 55,990.47 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย ปีละ 73,032.63 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย ปีละ 27,832.09 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือน ปีละ 73,888.85 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคล ปีละ 28,158.38 บาท ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-5



รูปที่ 2.5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2565



ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลนาโป่ง	68,509.66	27,756.15	32,563.25	18,092.42	146,921.48	55,990.47	73,032.63	27,832.09
หมู่ที่ 1 สันหลวง	67,971.81	30,436.24	25,697.32	16,796.64	140,902.01	59,306.21	53,822.85	22,654.25
หมู่ที่ 2 ห้วยแก้ว	68,700.00	34,301.20	29,554.22	28,228.92	160,784.34	55,604.58	91,668.67	31,702.08
หมู่ที่ 3 ปากกอง	63,006.39	31,367.09	22,717.72	17,803.67	134,894.87	51,481.62	60,134.18	22,949.76
หมู่ที่ 4 หนองห้า	37,318.84	40,028.99	27,959.42	16,246.38	121,553.62	46,595.56	57,036.23	21,863.89
หมู่ที่ 5 สันป่าหนาด	63,910.94	37,906.25	21,862.50	17,484.38	141,164.06	50,472.07	118,371.00	42,322.59
หมู่ที่ 6 นาโป่ง	91,144.39	17,454.55	13,168.45	9,941.18	131,708.56	54,976.56	31,191.44	13,019.64
หมู่ที่ 7 นาเบี้ย	24,754.48	33,086.57	41,981.40	20,815.66	120,638.10	45,665.27	50,926.05	19,277.09
หมู่ที่ 8 สันป่าจี้	112,233.33	26,833.33	59,248.04	14,432.29	212,747.00	86,176.00	125,800.71	50,957.25
หมู่ที่ 9 ห้วยเกี้ยง	52,015.15	34,075.76	41,636.36	17,969.70	145,696.97	52,835.16	67,276.52	24,396.98
หมู่ที่ 10 นาเบี้ยหลวง	23,198.17	21,890.24	50,140.24	27,064.02	122,292.68	47,980.86	62,809.15	24,642.82
หมู่ที่ 11 ห้วยใจ	100,594.94	23,335.44	30,858.23	13,446.20	168,234.81	58,037.34	100,732.91	34,750.66
หมู่ที่ 12 ปากกองตะวันออก	104,145.79	20,995.33	31,571.03	13,242.99	169,955.14	65,179.93	95,373.83	36,577.06

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)



บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตพื้นที่เตรียมการการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติดอยจาง เนื้อที่ 48,497 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 50,955 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 15,419 ไร่

(3) เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 3 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 31,836 ไร่

2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 123 ไร่

3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 17,475 ไร่

4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 4,276 ไร่

5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 5,577 ไร่

6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 36,166 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลนาโป่ง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566) มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,101.9 มิลลิเมตรต่อปี



3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนาโป่ง มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดิน ดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยทะเลโล ห้วยทุ่งจา ห้วยบง ห้วยแม่กะออม ห้วยแม่จันทาย ห้วยแม่จันทาว ห้วยแม่ตึก ห้วยแม่แตะ ห้วยแม่รังยา ห้วยแม่วอด ห้วยแม่วอดน้อย ห้วยแม่วอดหลวง ห้วยแม่อาบ ห้วยแม่อาบหลวง ห้วยแร่ และห้วยหลวง

แหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อ่างเก็บน้ำแม่อาบ

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2567) พบว่า ตำบลนาโป่ง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการ จำนวน 7 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 18 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Hd-sic1A ชุดดินหางดง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 477 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Lp-silA ชุดดินลำปาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 448 ไร่ หรือร้อยละ 0.47 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Sai-fl-s1A ดินสันทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,430 ไร่ หรือร้อยละ 9.88 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 15 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Mr-slB ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,949 ไร่ หรือร้อยละ 3.09 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Mr-slC ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,244 ไร่ หรือร้อยละ 6.54 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Mr-gslD ชุดดินแม่ริม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 716 ไร่ หรือร้อยละ 0.75 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Sp-slB ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,226 ไร่ หรือร้อยละ 9.67 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Sp-slB/d3c ชุดดินสันป่าตอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และพบมวลสารพอกหรือสารเม็ดกลมของเหล็ก ที่ความลึก 50-100 เซนติเมตร มีเนื้อที่ 4,188 ไร่ หรือร้อยละ 4.39 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Sp-fl-slB ดินสันป่าตองที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 907 ไร่ หรือร้อยละ 0.95 ของเนื้อที่ตำบล



7) หน่วยแผนที่ดิน Sp-vtk-sB ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนามาก มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 971 ไร่ หรือ ร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Sp-mw-sB ดินสันป่าตองที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 52 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm-sA/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm-sB/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 803 ไร่ หรือ ร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล

11) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm,fl-sA/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 1,530 ไร่ หรือ ร้อยละ 1.60 ของเนื้อที่ตำบล

12) หน่วยแผนที่ดิน Sp-gm,fl-sB/b ดินสันป่าตองที่มีจุดประสีเทาและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีคันนา มีเนื้อที่ 1,480 ไร่ หรือ ร้อยละ 1.55 ของเนื้อที่ตำบล

13) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsC ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 387 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของเนื้อที่ตำบล

14) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsD ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,120 ไร่ หรือร้อยละ 1.17 ของเนื้อที่ตำบล

15) หน่วยแผนที่ดิน Ty-gsE ชุดดินท่ายาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 182 ไร่ หรือร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือหน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 54,336 ไร่ หรือร้อยละ 56.92 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 11,598 ไร่ หรือ ร้อยละ 12.15 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินท่ายาง (Ty) และชุดดินแมริม (Mr) และปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 971 ไร่ หรือร้อยละ 1.02 ของเนื้อที่ตำบล คือ ดินสันป่าตองที่เป็นทรายหนามาก (Sp-vtk-s)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)



ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอกะปง จังหวัดลำปาง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Hd-sic1A	0-2	>150	เลว	ต่ำ	10-20	>75	5.5-7.0	5.5-8.0	<2	-	477	0.50
Lp-silA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.5-6.5	4.5-6.5	<2	-	448	0.47
Mr-gslD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	716	0.75
Mr-slB	2-5	25-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	2,949	3.09
Mr-slC	5-12	25-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	6,244	6.54
Sai-fl-s1A	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	35-75	5.0-7.0	5.0-8.0	<2	-	8,223	8.62
Sai-fl-s1A*	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-7.0	5.0-8.0	<2	-	1,207	1.26
Sp-fl-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	907	0.95
Sp-gm,fl-slA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,530	1.60
Sp-gm,fl-slB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	1,480	1.55
Sp-gm-slA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	8	0.01
Sp-gm-slB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึงค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	803	0.84
Sp-mw-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	52	0.05
Sp-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	9,226	9.67
Sp-slB/d3c	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	4,188	4.39



ตารางที่ 3-1 (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัว เบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Sp-vtks-lsB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	971	1.02
Ty-gslC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	387	0.41
Ty-gslD	12-20	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	1,120	1.17
Ty-gslE	20-35	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	5.0-6.0	<2	-	182	0.19
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	54,336	56.92
รวมทั้งหมด											95,454	100.00

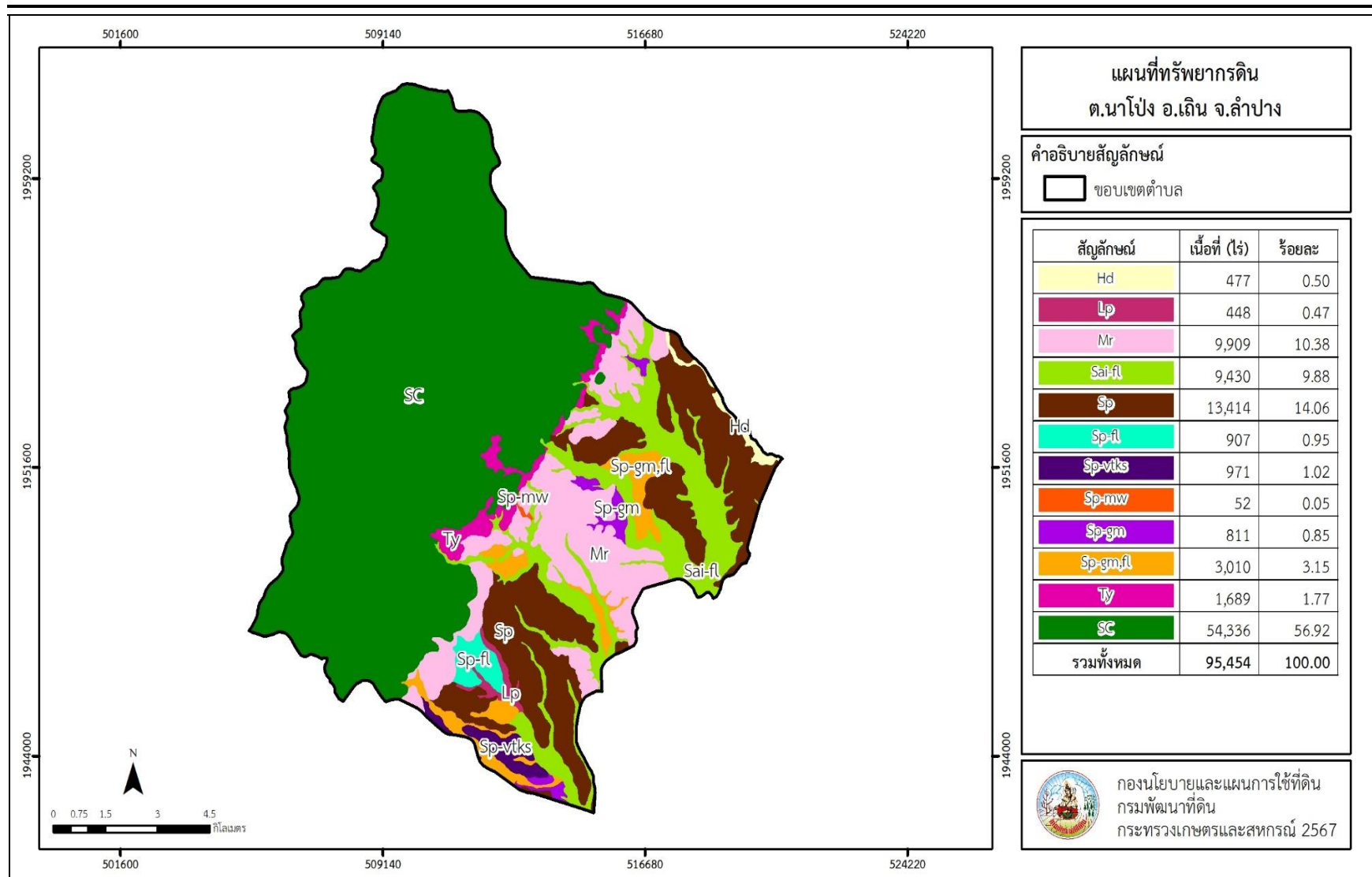
หมายเหตุ: 1.* หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567)



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนาโป่ง คือ

- 1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 2) การชะล้างพังทลายของดิน
- 3) ขาดแคลนระบบส่งน้ำ
- 4) ต้นทุนการผลิตเกษตรสูง
- 5) ปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนาโป่ง มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการกระจายน้ำอย่างทั่วถึง
- 3) แก้ไขปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืช

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 2 ประการ คือ

- 1.1) การเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศของโลก
- 1.2) สถานะสงคราม ทำให้ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ

- 2.1) การใช้ปุ๋ยเคมีในกระบวนการผลิตโดยขาดการปรับปรุงบำรุงดิน
- 2.2) ขาดระบบส่งน้ำที่ทั่วถึงพื้นที่การเกษตร
- 2.3) ขาดการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่เหมาะสม

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในบางพื้นที่

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 3 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
- 4.2) รายได้น้อย
- 4.3) มีปัญหาต่อสภาพจิตใจและคุณภาพชีวิต



5) การตอบสนอง (Response) มีดังนี้

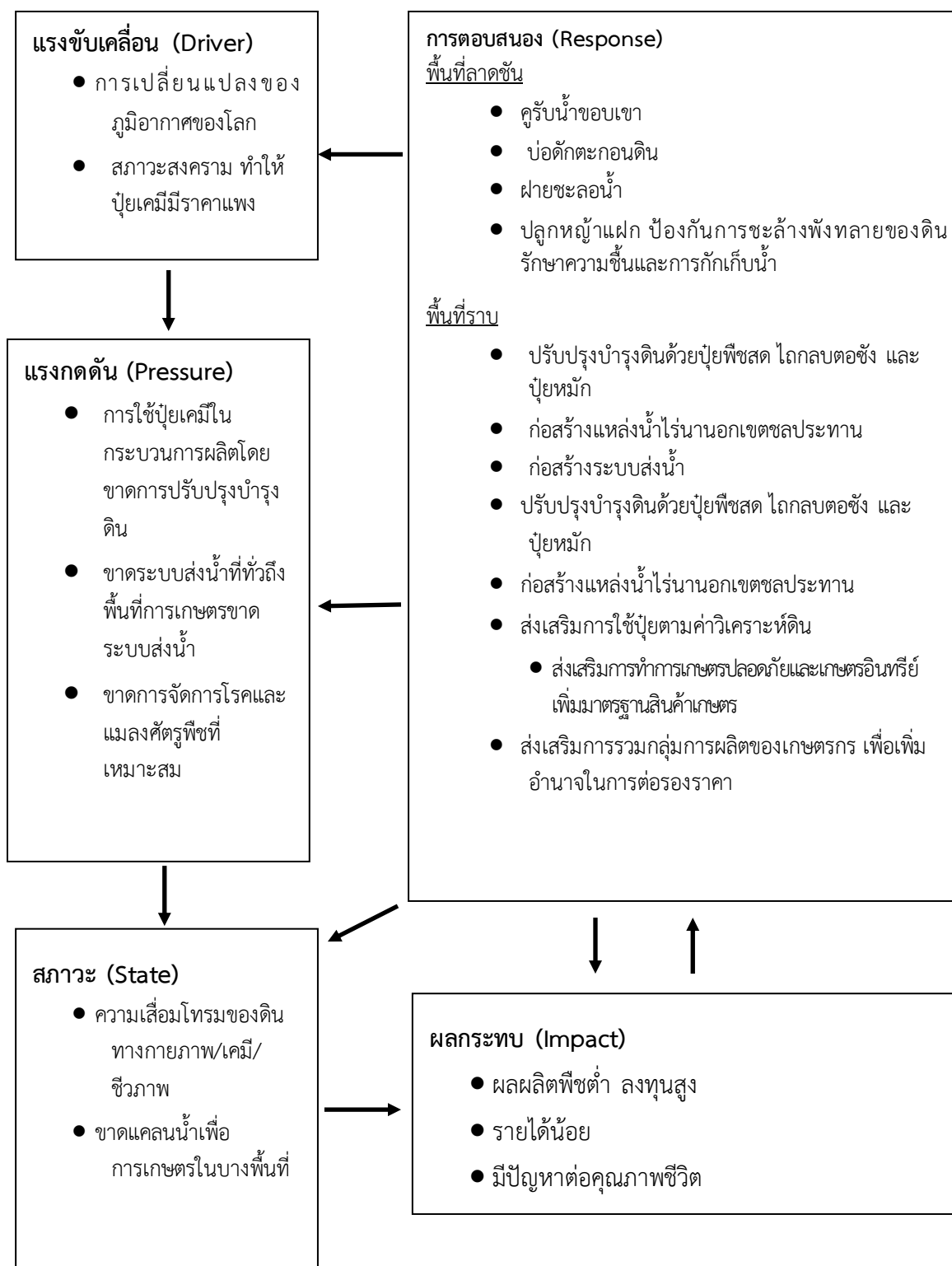
พื้นที่ลาดชัน

- คุ้มน้ำขอบเขา
- บ่อตักตะกอน
- ฝายชะลอน้ำ
- ปลุกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

พื้นที่ราบ

- ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ไกลบตอซัง และปุ๋ยหมัก
- ก่อสร้างแหล่งน้ำไรรานนอกเขตชลประทาน
- ก่อสร้างระบบส่งน้ำ
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- ส่งเสริมการทำการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์เพิ่มมาตรฐานสินค้าการเกษตร
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1



รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) พืชหลัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ข้าวเหนียวพันธุ์สันป่าตอง 1, ข้าวเหนียวพันธุ์กข 6 และ น่าน 59

2) พืชหลังนา เกษตรกรจะปลูกพืชหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ ถั่วลิสง ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรจะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูฝน โดยปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม

2) ถั่วลิสง เกษตรกรจะปลูกถั่วลิสงช่วงเดือน ธันวาคม และจะเก็บเกี่ยวในเดือนเมษายน
(รูปที่ 4-2)

ลำดับ	ชนิดพืช	เดือน												
		ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
พื้นที่ลุ่ม														
1	ข้าว													
2	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์													
3	ถั่วลิสง													
พื้นที่ดอน														
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์													
2	ถั่วลิสง													

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจากสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิต และ คำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุง ต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต



ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่าย ในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2



ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

หน่วยที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง
Hd-sic1A	S2s	N	N
Lp-silA	S2ns	S3o	N
Mr-gslD	N	S3er	S3er
Mr-slB	S3o	S3r	S3r
Mr-slC	S3ewo	S3r	S3r
Sai-fl-s1A	S2ns	S3o	N
Sai-fl-s1A	S2n	S3o	N
Sp-fl-slB	S3o	S2ns	S2ns
Sp-gm,fl-slA/b	S2ons	S2ons	S2ons
Sp-gm,fl-slB/b	S2ewons	S2ons	S2ons
Sp-gm-slA/b	S2ons	S2ons	S2ons
Sp-gm-slB/b	S2ewons	S2ons	S2ons
Sp-mw-slB	S2ewons	S2ons	S2ons
Sp-slB/d3c	S3o	S2ns	S2ns
Sp-slB	S3o	S2ns	S2ns
Sp-vtkS-lsB	S3o	S2ns	S2ns
Ty-gslC	S3ewo	S3r	S3r
Ty-gslD	N	S3er	S3er
Ty-gslE	N	N	N

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร



บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการการกรมนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ ที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพ โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อมูลหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรี เรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบลเช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป



6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุธรรมชาติ มีเนื้อที่ 65,625 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 68.75 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 62,984 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 65.98 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยให้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพื้นที่พุธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 2,623 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.75 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 5 เขต ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 16,358 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 17.14 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่ขั้นดี มีเนื้อที่ 4,343 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.55 ของตำบล เป็นเขตที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองไว้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตร เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร และผลิตสินค้าเกษตรที่ให้ผลตอบแทนสูง หรือรองรับอุตสาหกรรมแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยรัฐใช้ลงทุนสร้าง โครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรกรรม เช่น โครงการชลประทาน โครงการป้องกันน้ำท่วม หรือมีการจัดรูปที่ดินรวมถึงพื้นที่ผลิตพืชที่มีสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีเทคโนโลยีใด มาทดแทนการผลิตทางการเกษตร จากแหล่งผลิตของที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความพิเศษใน การให้ผลผลิตที่มีคุณภาพนี้ได้ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 3,789 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.98 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 128 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล



- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 155 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้พืชรไร (สัญลักษณ์ 2140) มีเนื้อที่ 271 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.28 ของเนื้อที่ตำบล

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) มีเนื้อที่ 1,604 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.68 ของตำบล เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทานมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสมติดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 1,355 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.43 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 145 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.15 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้พืชรไร (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 91 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดินหรือปรับโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่างๆสามารถยกระดับเป็นเกษตรกรรมขั้นดีได้เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำไว้แล้ว

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีเนื้อที่ 5,551 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.81 ของตำบล เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้ พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 2,633 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.76 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 70 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 1,880 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.97 ของเนื้อที่ตำบล

- เขตปลูกไม้พืชรไร (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 967 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.01 ของเนื้อที่ตำบล

4) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีเนื้อที่ 4,860 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.09 ของตำบล พื้นที่เขตนี้ ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือเป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้น ซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้น และการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด



ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ที่สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- (1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 1,716 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.80 ของเนื้อที่ตำบล
- (2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 140 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล
- (3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 3,003 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.15

ของเนื้อที่ตำบล

5) เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 1 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล สัตว์เศรษฐกิจที่มนุษย์นำมาเลี้ยง พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมเพื่อผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง เช่น เพื่อใช้งาน และเป็นอาหาร เป็นต้น มีรายละเอียดดังนี้

- (1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) มีเนื้อที่ 1 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,220 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.33 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 3 เขต ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,060 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.16 ของเนื้อที่ตำบลปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 134 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 26 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 717 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.75 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 2 เขต ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 194 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของเนื้อที่ตำบลปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 523 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.55 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 650 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.68 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 9,884 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 10.35 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูก ป่าชุมชน



ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

สัญลักษณ์ แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
1	เขตป่าไม้	65,625	68.75
1100	1) เขตป่าไม้สมบูรณ์	62,984	65.98
1200	2) เขตป่าเสื่อมโทรม	18	0.02
1300	3) เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	2,623	2.75
2	เขตเกษตรกรรม	16,358	17.14
2.1	เขตเกษตรกรรมขั้นดี	4,343	4.55
2110	1) เขตทำนา	3,789	3.98
2120	2) เขตปลูกไม้ผล	128	0.13
2130	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	155	0.16
2140	4) เขตปลูกพืชไร่	271	0.28
2.2	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1)	1,604	1.68
2211	1) เขตทำนา	1,355	1.43
2212	2) เขตปลูกไม้ผล	13	0.01
2213	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	145	0.15
2214	4) เขตปลูกพืชไร่	91	0.09
2.3	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)	5,551	5.81
2221	1) เขตทำนา	2,633	2.76
2222	2) เขตปลูกไม้ผล	70	0.07
2223	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	1,880	1.97
2224	4) เขตปลูกพืชไร่	967	1.01
2.4	เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	4,860	5.09
2310	1) เขตทำนา	1,716	1.80
2320	2) เขตปลูกไม้ผล	140	0.14
2330	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	3,003	3.15



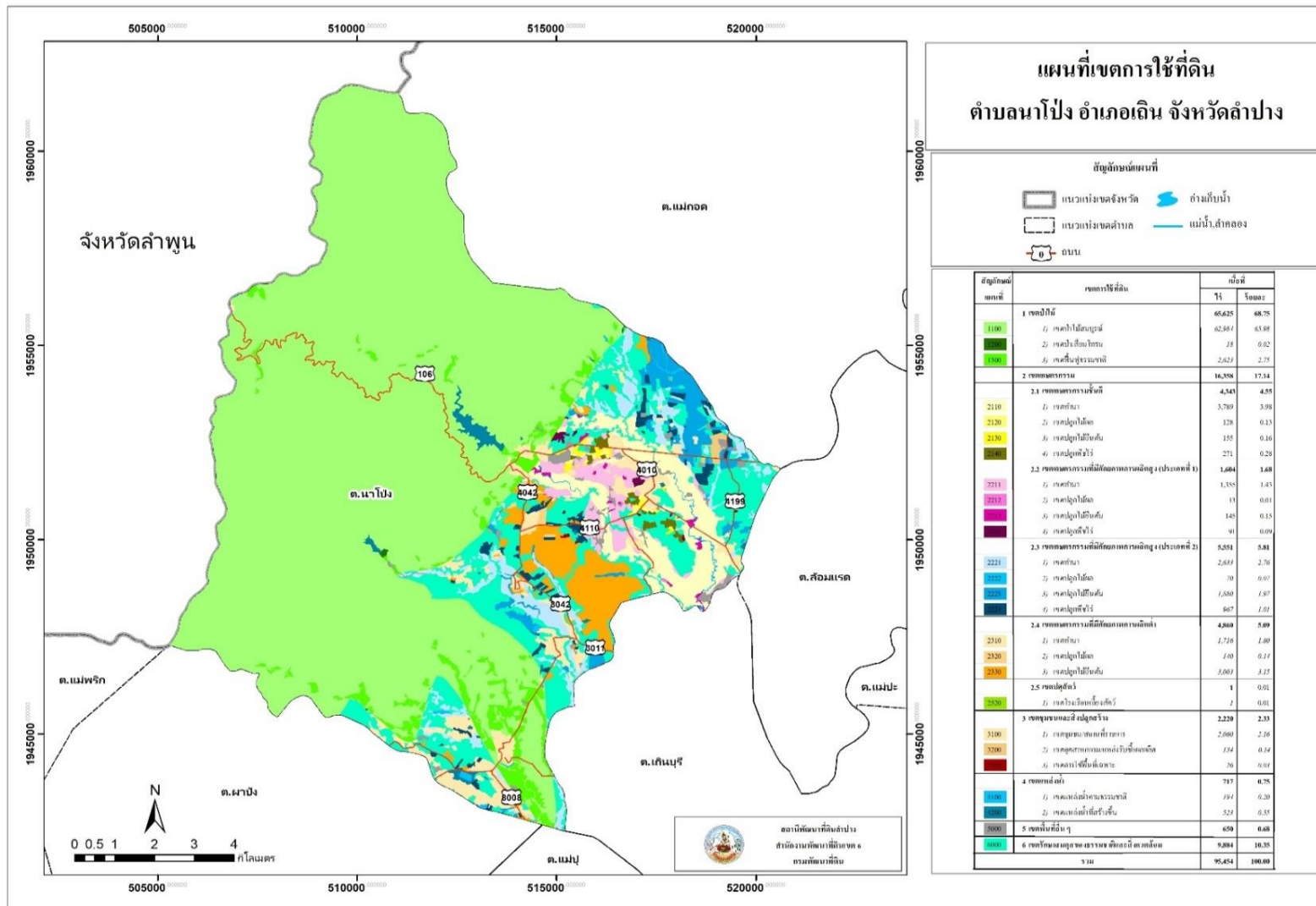
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์ แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	2.5 เขตปศุสัตว์	1	0.01
2520	1) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	1	0.01
	3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,220	2.33
3100	1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,060	2.16
3200	2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	134	0.14
3300	3) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	26	0.03
	4 เขตแหล่งน้ำ	717	0.75
4100	1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	194	0.20
4200	2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	523	0.55
5000	5 เขตพื้นที่อื่น ๆ	650	0.68
6000	6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	9,884	10.35
	รวม	95,454	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์



แผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง



บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่งอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่งไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาโป่ง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินในการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตเกษตรกรรม

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี

1.1 เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (PGS)

(3) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(4) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

(5) ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง

(6) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

(7) การตรวจวิเคราะห์ดิน

(8) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

1.2 เขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ (PGS)



- (3) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (4) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (5) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

1.4 เขตปลูกเขตปลูกพืชไร่ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1)

2.1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (5) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (6) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.2) เขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (4) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์



2.4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

(4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง

(5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

(6) การตรวจวิเคราะห์ดิน

(7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)

3.1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด

(4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง

(5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

(6) การตรวจวิเคราะห์ดิน

(7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

3.2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(3) การตรวจวิเคราะห์ดิน

(4) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

(5) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

3.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(3) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

3.4) เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์

(3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด



- (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

4) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ

4.1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (5) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (6) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (7) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (8) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

4.2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) การตรวจวิเคราะห์ดิน
- (4) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (5) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

4.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ) มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

(1) ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

- (2) ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (3) โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น

การดำเนินงานของหน่วยงานอื่น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่ทางหน่วยงานอื่นได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการนั้น ๆ (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตทำนา เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)



(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ขอบการสนับสนุนเรื่อง การให้ความรู้การผลิต การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

(5) สนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำการสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็ก (กรมชลประทาน)

2) เขตปศุสัตว์

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 เขตแหล่งน้ำ

สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำและระบบกระจายน้ำ (กรมชลประทาน)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลนาโป่ง เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน และการขาดแคลนน้ำ เช่น การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำให้มีน้ำใช้อย่างทั่วถึง การก่อสร้างฝายกั้นแม่น้ำ การขุดเจาะบาดาล และเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ ดังนั้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ที่กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์ความต้องการเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาในภาพรวมของตำบลสรุปได้ว่า มีปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม และ (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ

ในประเด็นปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้นจะหมายรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และ (3) ดินตื้น จากการวิเคราะห์ การชะล้างพังทลายของดินตำบลนาโป่ง พบว่า ระดับความรุนแรงของการชะล้าง ระดับน้อย (0-2 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 68,006 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 71.25 ระดับปานกลาง (2-5 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 26,534 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.79 ระดับรุนแรง (5-15 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 871 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.91 ระดับรุนแรงมาก (15-20 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 2 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.01 และระดับรุนแรงมากที่สุด (>20 ตัน/ไร่/ปี) มีเนื้อที่ 41 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ผลกระทบที่ตามมา คือ หน้าที่ดินที่ถูกชะล้าง ไหลลงมาสู่เบื้องล่าง ไปทับถมตามลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บน้ำ จนดินชั้นบนไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามศักยภาพที่ควรจะเป็น จึงเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ ทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ การใช้ที่ดินอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานานย่อมส่งผลให้สมบัติของดินมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกายภาพและเคมีของดิน ส่งผลให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ลดลง หากไม่ได้รับการปรับปรุงฟื้นฟูจะเกิดความเสื่อมโทรมของดินได้ไม่ช้า โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ดินตื้น หากไม่มีมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างเหมาะสม จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและเสี่ยงต่อการไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนทำการเกษตรเป็นอย่างสูง



สำหรับประเด็นปัญหาการขาดแคลนน้ำ มีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาโดยดำเนินการ 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำ ในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ และลำน้ำ (2) สร้างอ่างเก็บน้ำ หรือฝายกั้นน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำไปสู่พื้นที่การเกษตร (4) ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (5) ก่อสร้างระบบประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. และ (6) พัฒนาระบบนิเวศป่าต้นน้ำ ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบัน สรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ จะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่ไปกับปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ด้วย การจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วน คือ **1. ส่วนของต้นน้ำ** อันเป็นพื้นที่ป่าไม้ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีความลาดชันเชิงซ้อน ความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ มีระดับความสูงสูญเสียดินในระดับรุนแรงถึงรุนแรงมากที่สุด การจัดการพื้นที่ต้องปลูกป่าเสริม สร้างฝายชะลอน้ำ เพื่อรักษาน้ำให้อยู่ในพื้นที่ โดยจัดทำประปาภูเขา และก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้างพังทลาย การสูญเสียดิน และชะลอการไหลของน้ำ **2. ส่วนของกลางน้ำ** สภาพพื้นที่ประกอบด้วยลูกคลื่นลอนลาดถึงเนินเขา ความลาดชัน 5 – 35 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บางส่วนมีระดับความสูงสูญเสียดินในระดับปานกลางถึงระดับรุนแรง การจัดการพื้นที่ควรมีมาตรการก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จัดรูปที่ดินวางผังน้ำทั้งระบบ และสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และ **3. ส่วนของปลายน้ำ** สภาพพื้นที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย ความลาดชัน น้อยกว่า 5 เปอร์เซ็นต์ มีพื้นที่ส่วนน้อยที่มีความเสี่ยงในการสูญเสียดินจากการชะล้างพังทลายของดิน การจัดการพื้นที่ควรพัฒนาที่ดินและระบบน้ำ ได้แก่ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ หรือพนังป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อน้ำบาดาล การปรับปรุงที่ดินเพื่อปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และการทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อให้การใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประโยชน์ ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปำ จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
1. เขตเกษตรกรรมขั้นดี		
เขตทำนา (ขั้นดี)		435,375.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์/PGS	25,000.00
	3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	5 ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง	92,500.00
	6 การจัดหาปูนโดโลไมท์และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
	7 การตรวจวิเคราะห์ดิน	60,000.00
	8 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี)		116,000.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์/PGS	25,000.00
	3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	4 การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
	5 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ชั้นดี)		23,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
เขตปลูกพืชไร่ (ชั้นดี)		204,812.50
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	24,562.50
	4 ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง	54,000.00
	5 การจัดหาปูนโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	27,750.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	15,000.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
2. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง		
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		475,375.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	4 ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง	180,000.00
	5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		23,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การตรวจวิเคราะห์ดิน	1,500.00
	4 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		23,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00



ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		110,967.50
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	8,187.50
	4 ส่งเสริมการรณรงค์ไถกลบตอซัง	2,530.00
	5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	9,250.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		829,675.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	4 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	25,300.00
	5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	86,500.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	8 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		606,000.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
	4 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	5 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		538,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00
เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		835,675.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	4 การรณรงค์ไถกลบตอซัง	25,300.00
	5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	8 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
3. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ		
เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		835,675.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	81,875.00
	4 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	25,300.00
	5 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์ และส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	92,500.00
	6 การตรวจวิเคราะห์ดิน	37,500.00
	7 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	8 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00
เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		606,000.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 การตรวจวิเคราะห์ดิน	7,500.00
	4 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	60,000.00
	5 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00



ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงานโครงการ	งบประมาณ
เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)		538,500.00
	1 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์จากผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีชีวภาพ ของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	6,500.00
	2 ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	17,000.00
	3 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	515,000.00

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตทำนา มีเนื้อที่ 9,493 ไร่	- ขอการสนับสนุนเรื่อง ฝายน้ำล้น การขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำและระบายน้ำ การสร้างแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตร และถนนเข้าแปลงนาข้าว (กรมชลประทาน) - ขอการสนับสนุน การอบรมให้ความรู้เรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกันและกำจัดโรคแมลงของข้าว ให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เกษตรอินทรีย์ (กรมการข้าว) - ขอการสนับสนุน ความรู้เรื่องใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
1.2 เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 351 ไร่	- ขอสนับสนุนการให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) - สนับสนุนการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)
1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 5,183 ไร่	- สนับสนุนพันธุ์ไม้ยืนต้น ความรู้ กิจกรรมและโครงการต่างๆ ของกรมป่าไม้ (กรมป่าไม้) - สนับสนุนการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย (กรมชลประทาน)



ตารางที่ 7-2 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.4 เขตปลูกพืชไร่ มีเนื้อที่ 1,329 ไร่	1. ขอการสนับสนุนเรื่อง การให้ความรู้การผลิต การป้องกันกำจัดโรค แมลงศัตรูพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. ขอการสนับสนุน ให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) 3. ขอการสนับสนุนการขุดลอกแหล่งน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำและฝายน้ำล้นการทำอ่างเก็บน้ำ และฝาย(กรมชลประทาน)
1.5 เขตเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 92 ไร่	1. ขอรับการสนับสนุนเรื่องการเลี้ยงสัตว์และพันธุ์หญ้าอาหารสัตว์ (กรมปศุสัตว์)
1.6 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 1,224 ไร่	1. ขอรับการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร (กรมชลประทาน)



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนาโป่ง อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
1	การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ลิตร	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500	19,500	19,500	19,500	19,500	19,500	97,500
	เขตทำนา (ชั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ชั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ชั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	1,300	1,300	1,300	1,300	1,300	6,500



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
2	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์/PGS	กลุ่ม	2	2	2	2	2	5	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000
	เขตทำนา (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000
	เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000
3	ส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	15	15	15	15	15	75	51,000	51,000	51,000	51,000	51,000	255,000
	เขตทำนา (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)		1	1	1	1	1	5	3,400	3,400	3,400	3,400	3,400	17,000



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
4	จัดหาพืชปลูก	กิโลกรัม	2,700	2,700	2,700	2,700	2,700	13,500	80,325	80,325	80,325	80,325	80,325	401,625
	เขตทำนา (ขั้นดี)		500	500	500	500	500	2,500	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี)		150	150	150	150	150	750	4,462.50	4,462.50	4,462.50	4,462.50	4,462.50	22,313
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		500	500	500	500	500	2,500	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		50	50	50	50	50	250	1,487.50	1,487.50	1,487.50	1,487.50	1,487.50	7,438
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		500	500	500	500	500	2,500	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		500	500	500	500	500	2,500	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		500	500	500	500	500	2,500	14,875	14,875	14,875	14,875	14,875	74,375
5	ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปลูก	ไร่	540	540	540	540	540	2,700	8,100	8,100	8,100	8,100	8,100	40,500
	เขตทำนา (ขั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี)		30	30	30	30	30	150	450	450	450	450	450	2,250
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10	10	10	10	10	50	150	150	150	150	150	750
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอด่าน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
6	การรณรงค์เฝ้าระวัง	ไร่	540	540	540	540	540	2,700	85,590	88,070	93,030	102,950	122,790	492,430
	เขตทำนา (ขั้นต้น)		100	100	100	100	100	500	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	180,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นต้น)		30	30	30	30	30	150	10,800	10,800	10,800	10,800	10,800	54,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	180,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10	10	10	10	10	50	90	170	330	650	1,290	2,530
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	900	1,700	3,300	6,500	12,900	25,300
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	900	1,700	3,300	6,500	12,900	25,300
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	900	1,700	3,300	6,500	12,900	25,300
7	การจัดการปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	54	54	54	54	54	270	91,800	91,800	91,800	91,800	91,800	459,000
	เขตทำนา (ขั้นต้น)		10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นต้น)		3	3	3	3	3	15	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	25,500
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		1	1	1	1	1	5	1,700	1,700	1,700	1,700	1,700	8,500
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		10	10	10	10	10	50	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
8	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	540	540	540	540	540	2,700	8,100	8,100	8,100	8,100	8,100	40,500
	เขตทำนา (ชั้นดี)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ชั้นดี)		30	30	30	30	30	150	450	450	450	450	450	2,250
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10	10	10	10	10	50	150	150	150	150	150	750
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		100	100	100	100	100	500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
9	ตรวจวิเคราะห์ดิน	ตัวอย่าง	312	312	312	312	312	1,560	46,800	46,800	46,800	46,800	46,800	234,000
	เขตทำนา (ชั้นดี)		50	50	50	50	50	250	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500
	เขตปลูกไม้ผล (ชั้นดี)		10	10	10	10	10	50	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ชั้นดี)		20	20	20	20	20	100	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		50	50	50	50	50	250	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		2	2	2	2	2	10	300	300	300	300	300	1,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10	10	10	10	10	50	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		50	50	50	50	50	250	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10	10	10	10	10	50	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		50	50	50	50	50	250	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		50	50	50	50	50	250	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		10	10	10	10	10	50	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	7,500



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดง จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
10	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	110,000	110,000	110,000	110,000	110,000	550,000	132,000	132,000	132,000	132,000	132,000	660,000
	เขตทำนา (ขั้นดี)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกไม้ผล (ขั้นดี)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ขั้นดี)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 1)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000



แผนการใช้ที่ดินตำบลนาโป่ง อำเภอดงเจน จังหวัดลำปาง

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	หน่วยนับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572		ปี 2568	ปี 2569	ปี 2570	ปี 2571	ปี 2572	
11	โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอก เขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม.	บ่อ	35	35	35	35	35	175	721,000	721,000	721,000	721,000	721,000	3,605,000
	เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภทที่ 2)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000
	เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)		5	5	5	5	5	25	103,000	103,000	103,000	103,000	103,000	515,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ



เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 มีนาคม 2567.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา: <https://ebmn.cdd.go.th/>, 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2567. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา: <http://mvos2.gistda.or.th/>, 1 มีนาคม 2567.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรฟัก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลนาโป่ง. 2567. วิสัยทัศน์ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโป่ง. แหล่งที่มา: <https://napong.go.th/index.php?op=staticcontent&id=22974>, 22 สิงหาคม 2567.



สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมู่ที่ 4 ถนนซูเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำปาง
ตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 52190
โทรศัพท์ 054 269 569